

Als bijv. een arts in concreto niet genoeg heeft aan de diagnose van eene chronische ontsteking der long, zich zus of zoo uitbreidende, langs dezen of een anderen weg, deze of gene functioneele veranderingen te voorschijn roepende, misschien overgegaan op de pleura, het peritoneum, de meningen enz., in een zwak individu met een slecht gevormden thorax, uit een zwak geslacht — Heil zulk een arts! Maar, wat kan hij meer bereiken? Als hij in zulk een geval bij de anatomische diagnose nog eene andere wil voegen: niets schooner dan dat, maar hij voege er geen zinledigen naam bij! Hij make z.ch zelven en anderen de beteekenis zijner woorden duidelijk! Als hij dat doet zal hij van „tuberculose,” d. i. *tuberkelziekte*, niet meer spreken.

WETENSCHAPPELIJKE MEDEDEELINGEN.

DE HOOFDADER VAN DEN ARM. — Men vindt in de verschillende leerboeken der ontleedkunde van den mensch zeer van elkander afwijkende opgaven omtrent het verloop van de aderen der ledematen, vooral van het bovenste lid, en evenzoo treft men op de afbeeldingen daarvan een zeer verschillend en regelloos verloop aan, even ongeregeld als men vroeger het sponsachtige beenweefsel of de hersenwindingen afbeeldde. Door het onderzoek van een groot aantal menschelijke vruchten van verschillenden ouderdom (11—32 weken) kwam BARDELEBEN (*Jenaische Zeitschrift für Naturwissenschaft*, Bd. XIV, Heft IV) tot de overtuiging, dat het oorspronkelijke, typische verloop der armaderen zich als volgt verhoudt.

De hoofdader van den arm (*vena capitalis brachii*) begint aan den rug van de hand, waar ze uit twee of meer takken (*v. cephalica pollicis*, *v. salvatella*) ontstaat, verloopt aan de laterale zijde van den voorarm naar boven, komt langzamerhand op de buigzijde van den arm, gaat door de elleboogsplooi en komt zóó hoe langer hoe meer aan de mediale zijde van den opperarm, waar langs ze tot aan de okselholte verloopt, om zich ten slotte met de strotader te vereenigen. Dit verloop vormt, wanneer men zich den arm recht-hoekig van den romp verwijderd en gestrekt denkt, een rechte lijn van de hand naar de borst. De takken die in de elleboogsplooi in de hoofdader uitmonden zijn: 1°. een tak, die van de mediale zijde van den voorarm komt (*v. basilica*); 2°. twee takken, die van de rugzijde van den voor- en opperarm komen en door middel van een dwars verloopend gedeelte (*vena transversa cubiti*) in de hoofdader uitmonden. De tak die van den opperarm komt is de *vena cephalica humeri descendens*; in de okselholte monden verder als takken in de hoofdader uit: 1°. de beide diepe armaderen; 2°. de aderen die overeenkomen met de vertakkingen van de okselslagader; 3°. een van de schouderstreek komende oppervlakkige ader (*v. cephalica humeri ascendens*).

De hoofdader komt dus, vergeleken met de tot nog toe bij volwassenen gevolgde beschrijving, overeen met de volgende aderen of gedeelten van aderen: 1°. *vena cephalica antibrachii*; 2°. *vena mediana cephalica* en *basilica*; 3°. *vena basilica humeri*; 4°. *vena brachialis* (met de voortzetting *axillaris*).

Van de vroegere benamingen blijven dus behouden, de naam: vena basilica voor het voorarmsgedeelte van de tot nog toe zóó genoemde ader en de naam, vena cephalica humeri, voor de ader, die, dikwijls reeds bij de vrucht, in den regel bij volwassenen in de sleuf aan de laterale zijde van de twee-hoofdige armspier naar de okselader verloopt.

Vergelijkt men dus deze uitkomsten met de vroegere opvatting, dan blijkt het volgende:

1°. Er zijn niet twee langs den arm verloopende huidaderen (v. cephalica en basilica) maar er is er slechts eene (v. capitalis brachii).

2°. Deze huidader is tegelijk de hoofdader, die in den beginne en meestal ook later de diepe aderen in grootte overtreft, zoodat niet de oppervlakkige aderen in de diepe, maar deze in de oppervlakkige uitmonden.

3°. De vena cephalica humeri bestaat oorspronkelijk uit *a.* een opstijgende ader, die in de okselader (sleutelbeensader) en uit *b.* een neerdalende ader, die in de elleboogsplooi, in de hoofdader uitmondt. Haar overgang tot een van beneden naar boven doorlopende ader is een secundair verschijnsel. Het bloed stroomt dus in het onderste stuk der vena cephalica humeri in een richting, tegengesteld aan die, waarin het oorspronkelijk stroomde; in dat gedeelte van de ader verdwijnen de kleppen in een zeer vroeg tijdperk.

Het boven beschreven verloop van de hoofdader en hare takken bij de vrucht kan gedurende het geheele leven blijven bestaan, meestal wordt echter, door het sterker worden der takken, de oorspronkelijke rechte lijn, waarin de hoofdader verloopt, een gebogen of gekromde. Maar zelfs bij aanzienlijke veranderingen in grootte en verloop kan toch in de meeste gevallen bij volwassenen het boven beschreven verloop worden herkend. De veranderingen, die de hoofdader en hare takken kunnen ondergaan, zijn menigvuldig, bijv. veranderingen in het lumen, hetzij vergrooting of verkleining; verder kan een gedeelte van de hoofdader bijna geheel, misschien zelfs geheel, verdwijnen, bijv. in de elleboogsplooi; dan kan de vena cephalica humeri een voortzetting schijnen van het voorarmsgedeelte van de hoofdader en het opperarmsgedeelte van de hoofdader een voortzetting van de vena basilica. Overgangen van het normale verloop tot dit uiterste worden in allerlei graden gevonden, en hebben aanleiding gegeven tot de tot nog toe gebezigde benamingen vena basilica en cephalica. Zeer zelden daarentegen is het voorkomen van een sterke ader in het midden der buigzijde van den voorarm, waardoor dus de namen vena mediana superficialis, basilica, cephalica overtollig worden. Verder kunnen nog veranderingen in de richting van het vat en in de richting van den bloedstroom voorkomen, zooals bij de vena cephalica humeri het geval is.

Voorzoover BARDELEBEN tot nog toe heeft kunnen nagaan, bestaat er een niet te miskennen overeenkomst tusschen de hoofdader bij den mensch en die bij de andere zoogdieren. Ook daar verloopt ze aan de laterale zijde van den voorarm tot aan de elleboogsplooi, en van daar langs de mediale zijde van den opperarm verder.

Dr. P. DE KONING.

LIJKVERBRANDING. — In de *Mittheilungen der Deutschen Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ost Asiens*, komt een opstel voor